

مقدمه

فرایند تغییر و تحول مستمر و پرشتاب در آغاز قرن حاضر از عمده‌ترین جریان‌های حاکم بر حیات بشر و از مهم‌ترین مشخصات بارز آن به شمار می‌رود و کارآفرینی که اساس و بستر ساز تغییر و دگرگونی است، نقش بسیار بنیادی در آن ایفا می‌کند. کارآفرینی را می‌توان توسعه اقتصادی نامید که باعث رشد و شکوفایی اقتصادی کشورها، افزایش بهره‌وری، ایجاد اشتغال و رفاه اجتماعی می‌شود؛ بنابراین به نظر متخصصان، تحقق فرایند کارآفرینی به دست افرادی صورت می‌گیرد که میل شدیدی به کامیابی دارند و سخت‌کوشی، عزم و اراده، خلاقیت و ریسک‌پذیری از جمله ویژگی‌ها و امتیازات این افراد در مقایسه با افراد دیگر جامعه است (Arfaie et al, 2016). از نظر برخی از اقتصاددانان و دانشمندان مدیریت، موتور حرکت و رشد اقتصاد یک جامعه، کارآفرینان هستند که در محیطی رقابتی و در شرایط عدم تعادل (و نه تعادل ایستا) جامعه را به حرکت درمی‌آورند و توسعه می‌بخشند (Ringgaard, 2014). بر اساس تعاریف کارآفرینی، فرد کارآفرین منتظر سرمایه‌گذاری و ایجاد شغل از طرف دولت نیست. او خود با شناخت صحیح از فرصت‌ها و استفاده از سرمایه‌های راکد، امکاناتی را فراهم کرده و با سازماندهی و مدیریت مناسب منابع، ایده خویش را عملی می‌کند. او تنها خودش شاغل نمی‌شود، بلکه بدون اتکا به دولت، در بخش غیردولتی برای تعداد دیگری نیز شغل می‌آفریند و علاوه بر آن نقش مهمی در تولید و «اشتغال مولد» دارد (Byun et al, 2018). طی چند سال گذشته، دولت‌ها به‌طور جدی به تشویق کارآفرینی پرداخته‌اند. قبل از آن که مردم بتوانند کاری را شروع کنند، باید دارای سرمایه، فناوری، تسهیلات لازم برای تولید کالا و نیروی کار مناسب باشند. همچنین باید دارای روحیه مناسب و شرایط روانی متعادل برای موفقیت در کارآفرینی باشند (Ahmadpour Daryani, 2014). در چند دهه اخیر

نوآوری و اختراع، جایگاه ویژه‌ای در پیشرفت و توسعه کشورها داشته و صاحب‌نظران اقتصادی آن را به‌عنوان موتور اقتصادی قلمداد کرده‌اند که با وجود ارزشمندی و پایان‌ناپذیری، منبع بی‌بدیل، بسیار ارزان و در اختیار همگان است (Valliere, 2015). پژوهشگران بر اساس مطالعات متعدد به این نتیجه دست یافتند که کارآفرینی همچون سایر ادراکات و اعتقادات در بافت محیطی معین می‌تواند آموخته شود. همچنین شواهد تجربی گوناگونی نشانگر تأثیر آموزش بر ایجاد نگرش کارآفرینی در افراد مختلف است. شواهدی که شور و شوق افراد را نسبت به کارآفرینی نشان داده و این مهم که آموزش می‌تواند مسیر شغلی را در آینده مشخص سازد، مؤید آن است که شناسایی و پرورش رفتارهای کارآفرینانه از طریق فرآیندهای آموزشی توانسته است منافع بلندمدت اقتصادی را برای افراد به وجود بیاورد (Goven, 2009). تا جایی که کوتوی، بودوسکو و کاتانا (Cotoi, Bodoasca, Catana, 2011) معتقدند که این آموزش‌ها باید از مدرسه شروع شود تا جوانان، مسیر شغلی مناسب خود را انتخاب کنند. "اولکوندن و همکاران (Olokundun et al, 2018) "آموزش کارآفرینی برای فراگیران را سرمایه‌گذاری برای آینده می‌دانند که تجربیات مثبتی را به آنان معرفی می‌کند تا در آینده بتوانند تصمیمات مناسب‌تری درباره اشتغال خود اتخاذ کنند. بنابراین می‌توان رفتار کارآفرینانه را مانند سایر رفتارهای انسانی دارای خاستگاه فطری و محیطی دانست که می‌توان آن را در افراد ایجاد و تقویت کرد.

اکنون که کارآفرینی به‌عنوان یک حرفه ظهور کرده است، باید مانند دیگر حرفه‌ها از طریق برنامه‌های درسی خاص مبتنی بر مطالعات رفتاری و تجربی، پرورش پیدا کند (Penaluna, 2018). آموزش کارآفرینی تأثیر بسزایی بر ابعاد گوناگون نگرش، دانش، رفتار و مهارت دارد (Kozalinska, 2012). آموزش کارآفرینی یکی از ابعاد مهم و ضروری در برنامه‌های توسعه‌ای جوامع

درسی هدفمند برای ارتقا فرهنگ کارآفرینی در سطوح مختلف جامعه و ترغیب فراگیران برای راه‌اندازی کسب‌وکارهای کارآفرینانه دانسته است. بر این اساس برنامه‌های درسی مدارس می‌تواند یکی از عوامل مهم توسعه اقتصادی و اجتماعی شناخته شود. متخصصان به شکل سنتی، اهداف، محتوا، فعالیت‌های یادگیری دانش‌آموزان و روش‌های ارزشیابی را عناصر اصلی برنامه درسی دانسته‌اند که از میان آن‌ها محتوا به‌عنوان مجموعه فعالیت‌ها و تجارب یادگیری از اهمیت بسزایی برخوردار است (Hakim zadeh et al, 2007). نقش محتوای مکتوب که در کتاب‌های درسی کنونی ایران وجود دارد در فرایند فراهم کردن امکانات و شرایط مناسب برای تغییرات مطلوب رفتاری و پرورش مهارت‌های کارآفرینی لازم برای رویارویی دانش‌آموزان با جهانی که به‌شدت در حال پیچیده شدن است، بسیار حیاتی است، لذا همسوسازی کتاب‌های درسی با توجه به مفاهیم کارآفرینی، یکی از نیازهای مبرم نظام آموزشی به شمار می‌رود (Vahedi et al, 2016).

بر اساس نتایج تحقیق سبزه (Sabzeh, 2015) کارآفرینی به‌عنوان یک نگرش و سبک زندگی، در قالب الگوی برنامه درسی کارآفرینی و بر پایه سه مؤلفه اصلی دانش، نگرش و مهارت طراحی شده و محورهای اصلی آن بر اساس خصوصیات رشدی کودکان از قبیل خلاقیت، تمایل به کار و تلاش مستمر، کنجکاوی، پویایی و فعالیت مداوم، مثبت‌اندیشی، استقلال‌طلبی، میل به موفقیت و مسئولیت‌پذیری تنظیم شده است. عابدینی و همکاران (Abedini et al, 2014) نشان می‌دهند که مؤلفه تعهد و وفاداری سازمانی بیش از سایر مؤلفه‌ها در کتاب‌های درسی دوره ابتدایی توجه شده است و کمترین میزان توجه مربوط به آگاهی شغلی است. احمدی و فضائلی‌فر (Ahmad & Fazaeli Far, 2013) در مقاله‌ای اذعان می‌دارند که هر سه کتاب آموزش حرفه‌وفن بیش‌ترین میزان فراوانی مربوط به شاخص خلاقیت و نوآوری بوده و کم‌ترین میزان فراوانی

است، به‌طوری که تمایل به کسب آموزش‌های کارآفرینی از اواخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰، از زمانی که مباحث کارآفرینی از سوی مک کله لند، کولنیز، مور و آمولا مطرح شده، تاکنون رشد سریعی یافته است. در طول سال‌های اخیر نیز آموزش کارآفرینی در حیطه کسب‌وکارهای جدید بیشتر مورد توجه قرار گرفته است. چرا که دانش و توانایی‌های هر فرد درواقع به‌مثابه یک نوع عامل تولیدی برای اوست. این برداشت که آموزش بیشتر سبب افزایش بهره‌وری و در نتیجه سبب افزایش درآمد فرد می‌شود، موضوعی است که به‌طور کلی برای اکثر اقتصاددانان قابل قبول است (Klein & Bullock, 2006). کارلسون (Carlson, 1994) در همین زمینه می‌نویسد: «این یک حقیقت مهم در زندگی است که بین دو گروه افرادی که دارای سن و جنس مساوی هستند، گروهی که دارای آموزش بیشتر هستند از گروهی که آموزش کمتری دیده‌اند، درآمد بیشتری خواهند داشت، حتی اگر این دو گروه در مشاغل و فعالیت‌های یکسانی مشاغل باشند. جهان‌شمولی این پیوند مثبت بین آموزش و درآمد یکی از یافته‌های مهم علوم اجتماعی جدید است که با اطمینان می‌توان آن را به بازار کار هر کشور تعمیم داد».

تحقیقات اخیر نشان می‌دهند که آموزش کارآفرینی از راه برنامه‌های درسی تأثیر مثبتی بر توسعه برخی عوامل ادراکی مانند خودکارآمدی دارد (Rajput et al, 2015). در این تحقیقات، افرادی که دوره‌های آموزشی کارآفرینی نگذرانده‌اند را با افرادی که در این دوره‌ها شرکت نموده‌اند، مقایسه و دریافتند که گذراندن این دوره‌ها تأثیر معناداری بر سطح خودکارآمدی افراد دارد. از سوی دیگر، کیکول و همکاران (Kickul et al, 2010) در مورد امکان‌پذیری آموزش کارآفرینی، معتقدند که اگرچه آموزش کارآفرینان بالقوه برای شناسایی فرصت‌ها امکان‌پذیر است، ولی آموزش آن‌ها برای ایجاد فرصت‌ها کار ساده‌ای نیست. همچنین سازمان بین‌المللی کار (International Labor Organization, 2006) آموزش و توسعه کارآفرینی در جوامع را نیازمند برنامه‌های

می‌شود تا آن‌ها در آینده کارآفرینان موفق‌تری شده و نسبت به مشاغل آینده نگرش مثبتی داشته باشند. گوون (Guven, 2009) با تحلیل محتوای برنامه‌های درسی جدید دوره ابتدایی ترکیه به این نتیجه رسید که دستاوردهای کارآفرینی در برنامه‌های درسی آموزش ابتدایی همچون علوم، علم و صنعت، علوم اجتماعی و ریاضیات منجر به ایجاد برخی از ویژگی‌های کارآفرینی در دانش‌آموزان می‌شود، اما این مقدار کافی نیست. شانون و همکاران (Shanon et al, 2009) نتیجه گرفته‌اند که فرهنگ و انتظارات کارآفرینانه بر نگرش کارآفرینی اثرگذار بوده و دانش‌آموزان چینی از نظر نوآوری در کسب‌وکار و کنترل بر کسب‌وکار قوی‌تر بوده، اما دانش‌آموزان برزیلی در اعتمادبه‌نفس امتیاز بیشتری آوردند و در مورد نیاز به موفقیت هم تفاوت چشم‌گیری مشاهده نشد. گلام (Ghulam, 2008) بیان داشت، گرچه آموزش کارآفرینی در دنیا رو به رشد روزافزون است؛ اما مطالعات کمی بر روی مفاهیم و عناصر کلیدی کارآفرینی و سرمایه‌گذاری بر روی آموزش و پرورش انجام شده است.

با توجه به مطالب پیش‌گفته و در نظر گرفتن این نکته که نقش مدرسه فراهم کردن امکانات و شرایط مناسب برای تغییرات مطلوب رفتاری و پرورش مهارت‌های لازم برای رویارویی با جهان آن است، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی محتوای کتاب کار و فناوری پایه نهم از نظر میزان توجه به مفاهیم کارآفرینی انجام می‌شود تا ضمن روشن کردن وضعیت آموزش کارآفرینی در کتاب؛ تصویر مناسبی در اختیار مسئولان، برنامه‌ریزان و سایر عاملان برنامه درسی قرار دهد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر به روش توصیفی از نوع تحلیل محتوای کمی (Quantitative Content Analysis) و با رویکرد کاربردی انجام شد. مقوله‌بندی و تعیین شاخص‌ها در

مربوط به شاخص تحمل ابهام است. علی‌نژاد و همکاران (Alinejad et al, 2013) بیان می‌دارند که طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی در کتاب جدیدالتألیف کار و فناوری بر روحیه کارآفرینی دانش‌آموزان مؤثر بوده است. نتایج پژوهش سبحانی‌نژاد و مقدم (Sobhaninejad, & Moghadam, 2013) نشان داد در کتاب‌های عمومی، بیشترین میزان توجه به مؤلفه‌های نگرش جامع کارآفرینی در دین و زندگی (۱) و کم‌ترین میزان توجه در زبان فارسی (۱) بوده به‌علاوه بیشترین توجه به بُعد عاطفی و کم‌ترین توجه نیز به بُعد شناختی نگرش جامع کارآفرینی بوده است. سلیمان‌نژاد و موسی‌زاده (Suleimannejad, & Musazadeh, 2012) به این نتیجه رسیدند که به مؤلفه خلاقیت بیش از حد انتظار و به مؤلفه‌های ریسک‌پذیری، کنترل درونی و آینده‌نگری کمتر از حد انتظار در محتوای کتاب‌های حرفه‌وفن دوره راهنمایی توجه شده است. رز (Rose, 2012) نشان داد که آموزش کارآفرینی برای کودکان، متفاوت از آموزش کسب‌وکار سنتی است و به موضوعاتی از قبیل خلاقیت و نوآوری می‌پردازد و بین این دو برنامه تفاوت زیادی وجود دارد. همچنین کودکانی که آموزش‌های کارآفرینی را دریافت می‌کنند به مراتب بیشتر از دیگران مهارت‌های تفکر دارند. مذبوحی و همکاران (Mazbouhi et al, 2011) در مقاله‌ای در مورد چپستی، چرایی و چگونگی آموزش کارآفرینی از طریق برنامه‌های درسی بحث کرده‌اند. جعفری‌مقدم و فخارزاده (Jafari Moghaddam & Fakharzadeh, 2011) نتیجه می‌گیرند که ۲۴/۸ درصد از کل کتاب‌های بخوانیم و نیز ۵۴/۹ درصد از کل کتاب‌های بنویسیم به شاخص‌های نگرش کارآفرینانه توجه کرده‌اند. همچنین در بین ابعاد نگرش کارآفرینانه، خلاقیت و نوآوری از بیشترین و تشخیص فرصت از کمترین فراوانی برخوردار بود. دیوی و همکاران (Davey et al, 2011) بیان داشتند، آموزش کارآفرینی و مشارکت دانش‌آموزان در فعالیت‌های اقتصادی موجب

روشن و همکاران (Roshan et al, 2015)، سبزه Koopman et al, (Sabzeh, 2015)، کوپمن و همکاران (2013)، (Suleimannejad, & Musazadeh, 2012)، جعفری مقدم، فخارزاده (Jafari Moghaddam & Fakharzadeh, 2011)، مقدم (Moghadam, 2011)، میانجی (Miyanji, 2011)، طاهری (Taheri et al, 2010)، هارتوگ و همکاران (Hartog et al, 2010)، شانون و همکاران (Shanon et al, 2009)، پوتر (Potter, 2008)، سولومون (Solomon, 2008)، کروگر (Krueger, 2007)، کوراتکو (Kuratko, 2005)، داویدسون (Davidson, 2003) «فهرستی از عمده‌ترین مفاهیم کارآفرینی تهیه و در اختیار متخصصان برنامه‌ریزی درسی و کارآفرینی قرار گرفت و پس از چند مرحله بررسی و اصلاح، در نهایت، چارچوب مفهومی در هفت مفهوم و ۴۱ شاخص به شکل جدول ۱ تدوین شد.

این تحقیق با روش جعبه‌ای (Procedure Parboil) صورت گرفت. واحد ثبت (Recoding Unit)، مضمون بوده و روش شمارش نیز، فراوانی بود. جامعه پژوهشی، کتاب کار و فناوری کلاس نهم چاپ ۱۳۹۷ است که با توجه به ماهیت و منطق پژوهش کل متن کتاب مورد بررسی قرار گرفت.

ابزار گردآوری داده‌ها، سیاهه تحلیل محتوای کتاب‌های درسی محقق ساخته بوده که به منظور ساخت آن، پس از مطالعه و بررسی منابع نظری و سوابق پژوهشی موجود در این زمینه «از جمله: رضایی و مرزوقی (Rezaei, & Marzoghi, 2018)، عبدالمهی و همکاران (Abdollahi et al, 2017)، سونر (Soner, 2017)، هیون و کاندیس (Haven & Candace, 2017)، دوستی حاجی‌آبادی و همکاران (Dousti Haji Abadi et al, 2017)، انوشا و همکاران (Anusha et al, 2015).

جدول ۱. فهرست مفاهیم کارآفرینی

مفهوم	شاخص
۱. ریسک‌پذیری	اعتماد به نفس - تصمیم‌گیری آنی - توانایی آموختن از اشتباهات - اجرا
۲. توفیق‌طلبی	خودشکوفایی - نتیجه‌گرایی - نیاز به پیشرفت - خوش‌بینی - ارتباطی - پشتکار
۳. مسئولیت‌پذیری	رهبری - تعهد - عمل‌گرایی - تمایل به مسئولیت‌پذیری
۴. خلاقیت	ابتکار - ارائه راه نو - ایده‌پردازی - انعطاف‌پذیری - اقتباس - تحلیل‌گری - کار با افراد خلاق و نوآور - تلاش و تمایل برای ایجاد تغییر - کنجکاوی برای حل مسائل - ارائه راه‌حل‌های جدید برای مسائل
۵. تحمل ابهام	تصمیم‌گیری در شرایط مبهم - عدم قاطعیت - ادامه حیات با دانش ناقص - پذیرش مشکل - تطبیق‌پذیری با محیط جدید
۶. کنترل درونی	استقلال‌طلبی - خودباوری - گرایش به ارزش‌های شخصی - پافشاری - کارآمدی - خلق فرصت‌ها توسط خود فرد - انجام کار بدون تحت تأثیر قرار گرفتن از عوامل محیطی - توانایی تحت کنترل درآوردن محیط و شرایط
۷. آینده‌نگری	تدبیر و دوراندیشی - هدف‌گرایی صحیح - شناسایی الگو - بررسی عواقب کار

شاخص روایی محتوایی (Content Validity Index) به صورت کمی نیز با استفاده از روش والتز و باسل (Waltz & Bausell, 2010) مورد ارزیابی قرار گرفت که میزان میانگین آن برای کل چک‌لیست $CVI = 0.94$ شد. لازم به ذکر است که حداقل مقدار قابل قبول برای شاخص CVI برابر با 0.79 است و اگر شاخص CVI

برای تعیین روایی (Validity) ابزار از داوری تخصصی (Professional Judgment) استفاده شد؛ به گونه‌ای که نظریات ۸ صاحب‌نظر رشته‌های کارآفرینی و مطالعات برنامه درسی محور قرار گرفت. بدین منظور مفاهیم و شاخص‌های کارآفرینی طی برگزاری چندین جلسه، از دیدگاه آنان مورد تأیید قرار گرفت. همچنین

$$E_j = -k \sum_{i=1}^m [P_{ij} L_n P_{ij}] \quad (j = 1, 2, n) \quad k = \frac{1}{L_n m}$$

هنجار شده ماتریس $P = (1, 2, \dots, n)$ لگاریتم نپری $L_n =$
 شماره پاسخگو $i =$ شماره مقوله $= j$ تعداد پاسخگو $m =$

مرحله سوم: ضریب اهمیت هر یک از مقوله‌ها از رابطه زیر محاسبه و هر مقوله‌ای که دارای بار اطلاعاتی بیشتری باشد از درجه اهمیت بیشتری برخوردار است.

$$W_j = \frac{E_j}{\sum_{j=1}^n E_j}$$

درجه اهمیت $W_j =$ بار اطلاعاتی هر مقوله $E_j =$ تعداد مقوله‌ها $n =$ شماره مقوله $= j$

لازم به ذکر است در محاسبه E_j مقادیر P_{ij} که برابر صفر باشد به دلیل بروز خطا و جواب بی‌نهایت در محاسبات ریاضی با عدد بسیار کوچک $0/00001$ جایگزین شده است، اما j شاخصی است که ضریب اهمیت هر مقوله را در یک پیام با توجه به شکل پاسخگوها مشخص می‌کند از طرفی با توجه به بردار W ، مقوله‌های حاصل از پیام را نیز رتبه‌بندی می‌کنیم (آذر، ۱۳۸۰، ص ۹-۱۰).

یافته‌های پژوهش

در این قسمت، نتایج بررسی سؤال‌های پژوهش تشریح شده است.

سؤال اول: به چه میزان کتاب «کار و فناوری پایه نهم» به مفاهیم کارآفرینی توجه نموده است؟

گویه‌ای کمتر از ۰/۷۹ باشد آن گویه باید حذف شود. برای تعیین پایایی (Reliability) نیز از روش اسکات (Scott, 2011) استفاده شد. فرم تحلیل محتوا در اختیار پنج نفر از متخصصان قرار گرفت و ضریب توافق آن‌ها بر اساس داده‌های ذیل ۹۷ درصد به دست آمد:

$$C.R = \frac{\text{مقوله‌های مورد توافق}}{\text{کل مقوله‌ها}} \times 100$$

$$C.R = \frac{41+40+39+41+38}{205} \times 100 = 97$$

در این پژوهش از روش جدید آنتروپی شانون (Shannon Entropy) که برگرفته از تئوری سیستم‌هاست، استفاده شد. آنتروپی در تئوری اطلاعات شاخصی است برای اندازه‌گیری عدم اطمینان که به وسیله یک توزیع احتمال بیان می‌شود. بر اساس این روش که به مدل جیرانی مشهور است، محتوای کتاب کار و فناوری پایه نهم با توجه به مفاهیم هفتگانه کارآفرینی استخراج شد. در ابتدا پیام برحسب مفاهیم در قالب فراوانی شمارش و در جدول ماتریس داده‌ها قرار گرفته و سپس مراحل سه‌گانه روش شانون به ترتیب انجام شد.

مرحله اول: فراوانی‌های جدول ماتریس داده‌ها از رابطه زیر به‌نجار می‌شود.

$$P_{ij} = \frac{F_{ij}}{\sum_{i=1}^m F_{ij}} \quad (i = 1, 2, 3, \dots, m, j = 1, 2, \dots, n)$$

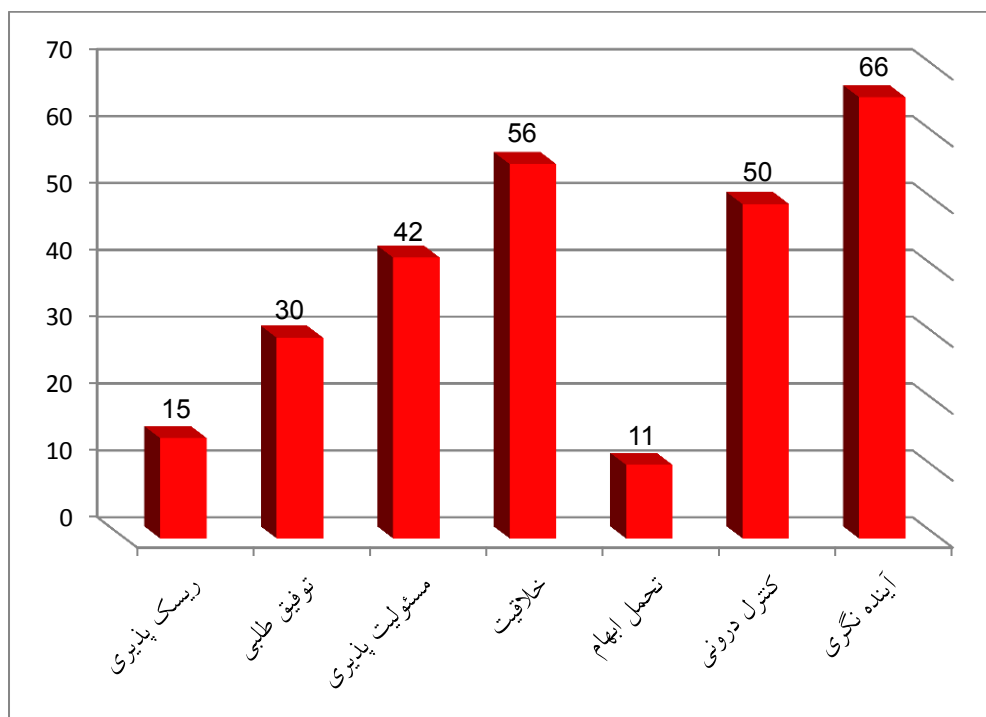
هنجار شده ماتریس فراوانی $P =$ فراوانی مقوله $F =$ شماره پاسخگو $i =$ شماره مقوله $= j$ تعداد پاسخگو $m =$
 مرحله دوم: بار اطلاعاتی هر مقوله از رابطه زیر محاسبه و در ستون‌های مربوطه قرار می‌گیرد.

جدول ۲. میزان توجه پودمان‌های کتاب «کار و فناوری پایه نهم» به مفاهیم کارآفرینی

درصد	فراوانی	مفاهیم کارآفرینی							پودمان‌های کتاب
		آیندنگری	کنترل درونی	تحمل ابهام	خلاقیت	مسئولیت‌پذیری	توفیق‌طلبی	ریسک‌پذیری	
۱۴/۸	۴۰	۲	۶	۱	۸	۸	۸	۷	الگوریتم
۹/۶	۲۶	۳	۷	۰	۱۱	۴	۰	۲	ترسیم با رایانه
۱۰/۴	۲۸	۸	۴	۱	۷	۴	۳	۱	سازوکارهای حرکتی
۱۱/۱	۳۰	۴	۶	۲	۸	۷	۲	۱	بازی‌های رایانه‌ای
۱۱/۱	۳۰	۸	۴	۶	۳	۵	۴	۰	برق
۸/۱	۲۲	۹	۵	۱	۳	۲	۲	۰	تأسیسات مکانیکی
۷	۱۹	۲	۴	۰	۴	۵	۳	۱	عمران
۱۲/۲	۳۳	۲۱	۳	۰	۲	۳	۳	۱	خودرو
۴/۴	۱۲	۲	۱	۰	۵	۱	۲	۱	پایش رشد و تکامل کودک
۵/۶	۱۵	۳	۲	۰	۳	۳	۳	۱	صنایع دستی
۵/۶	۱۵	۴	۸	۰	۲	۱	۰	۰	هدایت تحصیلی حرفه‌ای
***	۲۷۰	۶۶	۵۰	۱۱	۵۶	۴۲	۳۰	۱۵	فراوانی
۱۰۰	***	۲۴/۴	۱۸/۵	۴/۱	۲۰/۷	۱۵/۶	۱۱/۱	۵/۶	درصد

در مجموع مفاهیم، بیشترین توجه پودمان الگوریتم با ۴۰ مورد بوده و کمترین توجه در پودمان پایش رشد و تکامل کودک با ۱۲ مورد است.

بر اساس نتایج جدول ۲ و نمودار ۱، از بین مفاهیم، مفهوم آیندنگری با ۶۶ مورد و ۲۴/۴ درصد بیشترین میزان توجه و مفهوم تحمل ابهام با ۱۱ مورد و ۴/۱ درصد کمترین توجه را به خود اختصاص داده‌اند.

نمودار ۱. میزان توجه کتاب «کار و فناوری پایه نهم» به هر یک از مفاهیم کارآفرینی

در جدول شماره ۳ داده‌های به‌نجا شده آمده است.

جدول ۳. داده‌های به‌نجا شده توجه به مفاهیم کارآفرینی در کتاب «کار و فناوری پایه نهم»

مفاهیم کارآفرینی							پودمان‌های کتاب
آینده‌نگری	کنترل درونی	تحمل ابهام	خلاقیت	مسئولیت‌پذیری	توفیق‌طلبی	ریسک‌پذیری	
۰/۰۳۰	۰/۱۲۰	۰/۰۹۱	۰/۱۴۳	۰/۱۹۰	۰/۲۶۷	۰/۴۶۹	الگوریتم
۰/۰۴۵	۰/۱۴۰	۰/۰۰۰	۰/۱۹۶	۰/۰۷۱	۰/۰۰۰	۰/۱۳۳	ترسیم با رایانه
۰/۱۲۱	۰/۰۸۰	۰/۰۹۱	۰/۱۲۵	۰/۰۹۵	۰/۱۰۰	۰/۰۶۷	سازوکارهای حرکتی
۰/۰۶۱	۰/۱۲۰	۰/۱۸۲	۰/۱۴۳	۰/۱۶۷	۰/۰۶۷	۰/۰۶۷	بازی‌های رایانه‌ای
۰/۱۲۱	۰/۰۸۰	۰/۵۴۵	۰/۰۵۴	۰/۱۱۹	۰/۱۳۳	۰/۰۰۰	برق
۰/۱۳۶	۰/۱۰۰	۰/۰۹۱	۰/۰۵۴	۰/۰۴۸	۰/۰۶۷	۰/۰۰۰	تأسیسات مکانیکی
۰/۰۳۰	۰/۰۸۰	۰/۰۰۰	۰/۰۷۱	۰/۱۱۹	۰/۱۰۰	۰/۰۶۷	عمران
۰/۳۱۸	۰/۰۶۰	۰/۰۰۰	۰/۰۳۶	۰/۰۷۱	۰/۱۰۰	۰/۰۶۷	خودرو
۰/۰۳۰	۰/۰۲۰	۰/۰۰۰	۰/۰۸۹	۰/۰۲۴	۰/۰۶۷	۰/۰۶۷	پایش رشد و تکامل کودک
۰/۰۴۵	۰/۰۴۰	۰/۰۰۰	۰/۰۵۴	۰/۰۷۱	۰/۱۰۰	۰/۰۶۷	صنایع دستی
۰/۰۶۱	۰/۱۶۰	۰/۰۰۰	۰/۰۳۶	۰/۰۲۴	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	هدایت تحصیلی حرفه‌ای

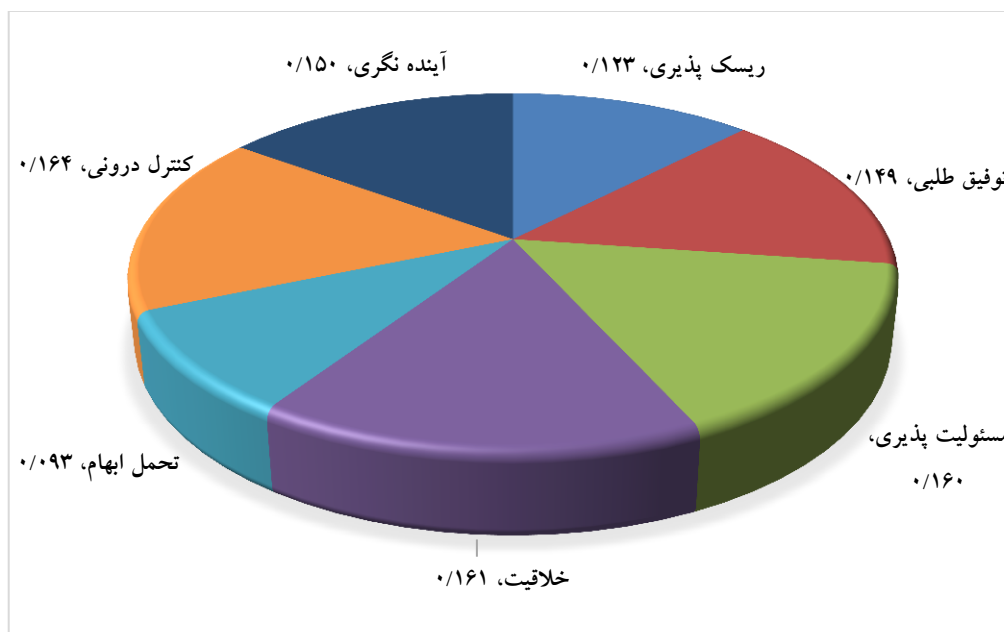
بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت در جدول ۴ آمده

است.

جدول ۴. مقدار بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت کارآفرینی در کتاب «کار و فناوری پایه نهم»

مفاهیم	ریسک‌پذیری	توفیق‌طلبی	مسئولیت‌پذیری	خلاقیت	تحمل ابهام	کنترل درونی	آینده‌نگری
بار اطلاعاتی (EJ)	۰/۷۱۳	۰/۸۷۰	۰/۹۳۱	۰/۹۳۸	۰/۵۴۲	۰/۹۵۵	۰/۸۷۰
ضریب اهمیت (WJ)	۰/۱۲۳	۰/۱۴۹	۰/۱۶۰	۰/۱۶۱	۰/۰۹۳	۰/۱۶۴	۰/۱۵۰

نتایج جدول شماره ۴ نشان می‌دهد که از بین مفاهیم کارآفرینی، مفهوم کنترل درونی بیشترین ضریب اهمیت (۰/۱۶۴) و مفهوم تحمل ابهام کمترین ضریب اهمیت (۰/۰۹۳) را به خود اختصاص داده‌اند.

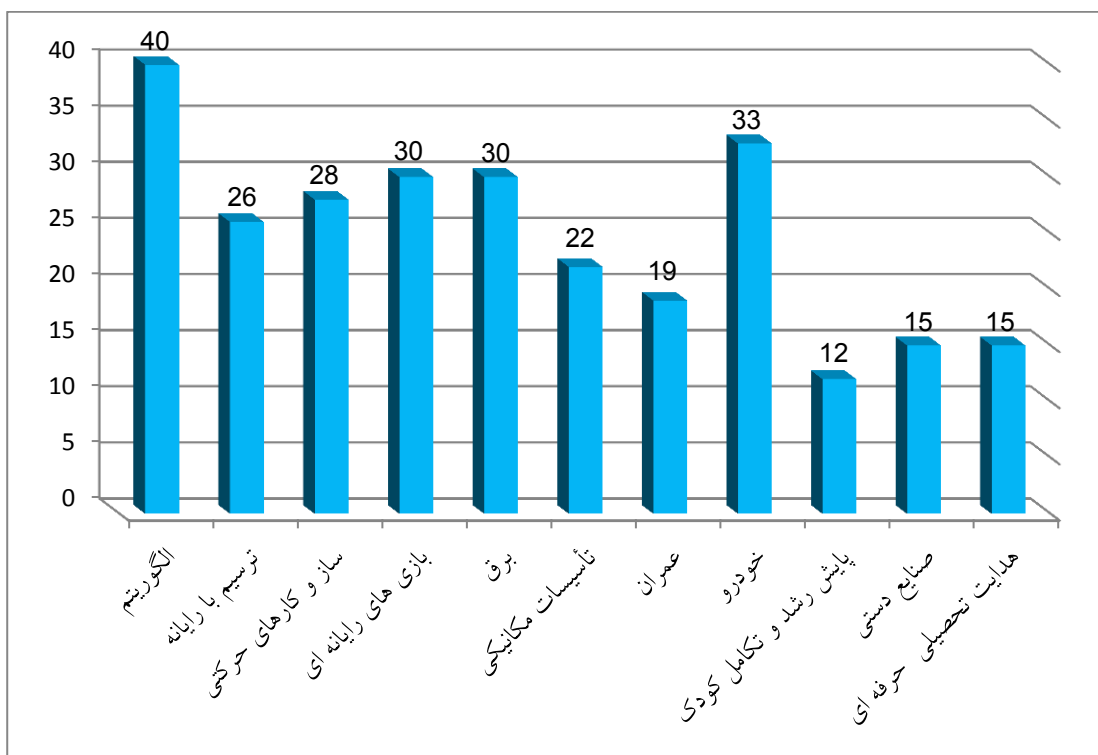
نمودار ۲. ضریب اهمیت مفاهیم کارآفرینی در محتوای کتاب «کار و فناوری پایه نهم»

۲۲، عمران ۱۹، خودرو ۳۳، پایش رشد و تکامل کودک ۱۲، صنایع‌دستی ۱۵ و در پودمان هدایت تحصیلی حرفه‌ای ۱۵ مرتبه به مفاهیم کارآفرینی توجه شده است.

سؤال دوم: پودمان‌های کتاب «کار و فناوری پایه نهم» به چه میزانی به مفاهیم کارآفرینی توجه نموده‌اند؟ بر اساس نتایج جدول ۵ و نمودار ۳، در پودمان‌های؛ الگوریتم ۴۰، ترسیم با رایانه ۲۶، سازوکارهای حرکتی ۲۸، بازی‌های رایانه‌ای ۳۰، برق ۳۰، تأسیسات مکانیکی

جدول ۵. میزان توجه کتاب «کار و فناوری پایه نهم» به هر یک از مفاهیم کارآفرینی به تفکیک پودمان

درصد	فراوانی	پودمان‌های کتاب											مفاهیم کارآفرینی
		هدایت تحصیلی حرفه‌ای	صنایع دستی	پایش رشد و تکامل کودک	خودرو	عمران	تأسیسات مکانیکی	برق	بازی‌های رایانه‌ای	سازوکارهای حرکتی	ترسیم با رایانه	الگوریتم	
۵/۶	۱۵	۰	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۱	۱	۲	۷	ریسک‌پذیری
۱۱/۱	۳۰	۰	۴	۲	۴	۴	۲	۴	۲	۴	۰	۸	توفیق‌طلبی
۱۵/۶	۴۲	۱	۴	۱	۴	۵	۲	۵	۷	۴	۴	۸	مسئولیت‌پذیری
۲۰/۷	۵۶	۲	۴	۵	۲	۴	۴	۳	۸	۷	۱۱	۸	خلاقیت
۴/۱	۱۱	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۶	۲	۱	۰	۱	تحمل ابهام
۱۸/۵	۵۰	۸	۲	۱	۳	۴	۵	۴	۶	۴	۷	۶	کنترل درونی
۲۴/۴	۶۶	۴	۳	۲	۲۱	۲	۹	۸	۴	۸	۳	۲	آینده‌نگری
***	۲۷۰	۱۵	۱۵	۱۲	۳۳	۱۹	۲۲	۳۰	۳۰	۲۸	۲۶	۴۰	فراوانی
۱۰۰	***	۵/۶	۵/۶	۴/۴	۱۲/۲	۷	۸/۱	۱۱/۱	۱۱/۱	۱۰/۴	۹/۶	۱۴/۸	درصد

نمودار ۳. میزان توجه پودمان‌های کتاب «کار و فناوری پایه نهم» به مفاهیم کارآفرینی

در جدول شماره ۶ داده‌های به‌نچار شده آمده است.

جدول ۶. داده‌های به‌نچار شده توجه به هر یک از مفاهیم کارآفرینی در کتاب «کار و فناوری پایه نهم»

پودمان‌های کتاب											
مفاهیم کارآفرینی	الگوریتم	ترسیم با رایانه	سازوکارهای حرکتی	بازی‌های رایانه‌ای	برق	تأسیسات مکانیکی	عمران	خوددرو	پیش رشد و تکامل کودک	صنایع دستی	هدایت تحصیلی حرفه‌ای
ریسک‌پذیری	۰/۱۷۵	۰/۰۷۷	۰/۰۳۶	۰/۰۳۳	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۵۳	۰/۰۳۰	۰/۰۸۳	۰/۰۶۷	۰/۰۰۰
توفیق‌طلبی	۰/۲۰۰	۰/۰۰۰	۰/۱۰۷	۰/۰۶۷	۰/۳۱۳	۰/۰۹۱	۰/۱۵۸	۰/۰۹۱	۰/۱۶۷	۰/۲۰۰	۰/۰۰۰
مسئولیت‌پذیری	۰/۲۰۰	۰/۱۱۵	۰/۱۴۳	۰/۰۲۳	۰/۱۶۷	۰/۰۹۱	۰/۲۶۳	۰/۰۹۱	۰/۰۸۳	۰/۲۰۰	۰/۰۶۷
خلاقیت	۰/۲۰۰	۰/۴۲۳	۰/۲۵۰	۰/۲۶۷	۰/۱۰۰	۰/۱۳۶	۰/۲۱۱	۰/۰۶۱	۰/۴۱۷	۰/۲۰۰	۰/۱۳۳
تحمل ابهام	۰/۰۲۵	۰/۰۰۰	۰/۰۳۶	۰/۰۶۷	۰/۲۰۰	۰/۰۴۵	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
کنترل درونی	۰/۱۵۰	۰/۲۶۹	۰/۱۴۳	۰/۲۰۰	۰/۱۳۳	۰/۲۲۷	۰/۱۲۱	۰/۰۹۱	۰/۰۸۳	۰/۱۳۳	۰/۵۳۳
آینده‌نگری	۰/۰۵۰	۰/۱۱۵	۰/۲۸۶	۰/۱۳۳	۰/۲۶۷	۰/۴۰۹	۰/۱۰۵	۰/۶۳۶	۰/۱۶۷	۰/۲۰۰	۰/۲۶۷

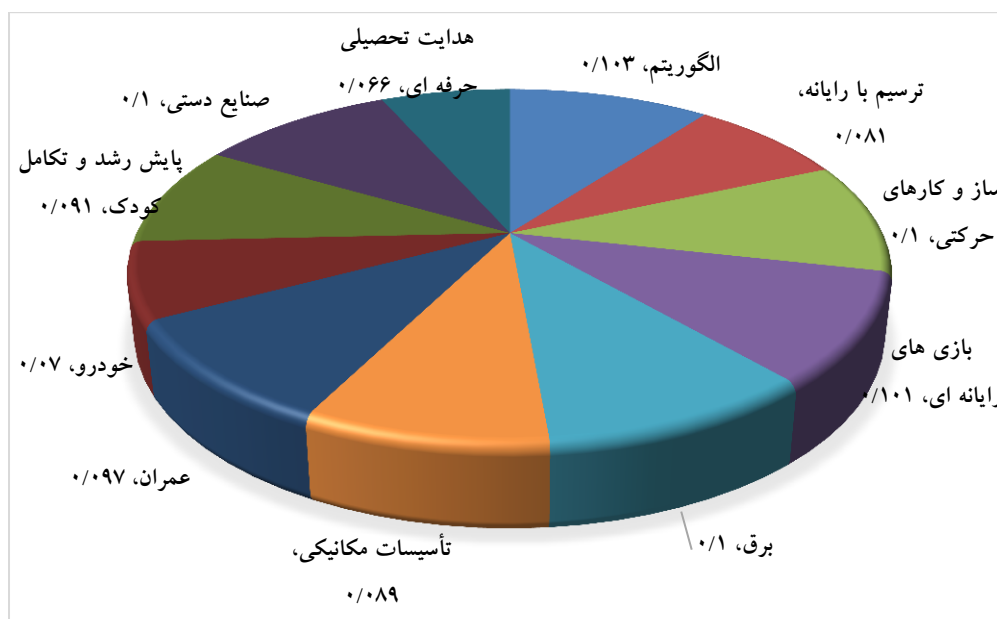
در جدول ۷ مقادیر بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت آمده است.

جدول ۷. مقدار بار اطلاعاتی و ضریب اهمیت مفاهیم کارآفرینی در کتاب «کار و فناوری پایه نهم»

پودمان‌های کتاب	الگوریتم	ترسیم با رایانه	سازوکارهای حرکتی	بازی‌های رایانه‌ای	برق	تأسیسات مکانیکی	عمران	خودرو	پیش‌رشد و تکامل کودک	صنایعدستی	هدایت تحصیلی حرفه‌ای
بار اطلاعاتی	۰/۹۲۴	۰/۷۲۷	۰/۸۹۳	۰/۹۰۳	۰/۸۹۵	۰/۷۹۷	۰/۸۶۹	۰/۶۲۶	۰/۸۱۴	۰/۸۹۳	۰/۵۸۶
ضریب اهمیت	۰/۱۰۳	۰/۰۸۱	۰/۱۰۰	۰/۱۰۱	۰/۱۰۰	۰/۰۸۹	۰/۰۹۷	۰/۰۷۰	۰/۰۹۱	۰/۱۰۰	۰/۰۶۶

نتایج جدول شماره ۷ نشان می‌دهد که از بین پودمان‌های یازده‌گانه بیشترین ضریب اهمیت مربوط به پودمان الگوریتم (۰/۱۰۳) و کمترین ضریب اهمیت

مربوط پودمان هدایت تحصیلی حرفه‌ای (۰/۰۶۶) بوده است.

نمودار ۴. ضریب اهمیت مفاهیم کارآفرینی در کتاب «کار و فناوری پایه نهم» به تفکیک پودمان

بحث و نتیجه‌گیری

کارآفرینی تحت تأثیر اقدامات آموزشی است. در واقع آموزش‌های کارآفرینی برنامه‌ای حیاتی برای توسعه هر کشور است. یکی از دروسی که در خلال آموزش و تحصیل فرصت کارآفرینی و یادگیری مهارت‌های زندگی

و فرصت هدایت شغلی برای دانش‌آموزان را فراهم می‌آورد، کار و فناوری است. این درس به‌ویژه در پایه نهم، دانش‌آموزان را با مسیرهای تحصیلی آینده و مشاغل و حرفه‌های موجود در جامعه آشنا ساخته و به آنان کمک می‌کند تا استعداد‌های خود را بشناسند و

- با ارائه سؤالات و تمرین‌هایی در متن کتاب به مؤلفه‌های ریسک‌پذیری و تحمل ابهام توجه بیشتری شود. چرا که ریسک‌پذیری، بخشی جدایی‌ناپذیر از تمامی فعالیت‌های اقتصادی است و توجه به آن، نه فقط در رابطه با پیشگیری از مشکلات مالی و انجام بودجه‌بندی سرمایه‌ای به دانش‌آموزان کمک می‌کند، بلکه فرایند تصمیم‌گیری را نیز بهبود می‌بخشد. از سوی دیگر توجه به قدرت تحمل ابهام باعث می‌شود دانش‌آموزان از حداکثر توان آفریدن (خلق کردن) خود استفاده کنند و به خودباوری دست یابند. این قدرت همچنین حس کنجکاوی، جستجوگری، تشخیص و اعتمادبه‌نفس را در رویارویی دانش‌آموزان با مسائل بالا می‌برد.

- با اضافه کردن مثال‌ها و تصاویری در پودمان‌های پایش رشد و تکامل کودک، صنایع‌دستی و هدایت تحصیلی حرفه‌ای به مفاهیم و شاخص‌های کارآفرینی توجه بیشتری شود.

- محتوای آموزش کارآفرینی به‌گونه‌ای طراحی شود که شناخت دانش‌آموزان پایه نهم را از مسائل اطراف خود بالا ببرد و همچنین قدرت تحلیل، ریسک و شناخت فرصت‌ها را در آن‌ها بیش از پیش گسترش دهد.

- به انگیزه‌بخش بودن محتوا هم توجه شود، چرا که مفاهیم و شاخص‌های کارآفرینی اگر همراه با تهییج درونی باشند می‌توانند سبب لذت بردن دانش‌آموزان و کنجکاوی و علاقه‌مندی به یادگیری و پیگیری مطالب شوند.

- ارتباط افقی بین دروس در پرداختن به مفاهیم و شاخص‌های کارآفرینی رعایت شود.

منابع

Abdollahi, H, Agha Mohammadi, J, Abbaspour. A, Delavar. A, (2017), Analysis of the characteristics of entrepreneurship among students in secondary education (Case study Kurdistan), Journal of Innovation and creativity in the humanities, 7(1): 49-70 [Persian].

برای آینده خود تصمیم بگیرند. با توجه به مطالب مذکور، پژوهش حاضر با هدف ارزیابی محتوای کتاب کار و فناوری پایه نهم از نظر میزان توجه به مفاهیم کارآفرینی انجام شد و نتایج نشان داد که مجموع فراوانی مفاهیم کارآفرینی نسبتاً مطلوب، اما توزیع فراوانی‌ها در مفاهیمی مانند ریسک‌پذیری و تحمل ابهام و نیز پودمان‌هایی مانند پایش رشد و تکامل کودک، صنایع‌دستی و هدایت تحصیلی حرفه‌ای نامطلوب بود. این یافته با نتایج پژوهش‌های عابدینی و همکاران (Abedini et al, 2014)، احمدی و فضائی‌فر (Ahmad & Fazaeli Far, 2013)، سلیمان‌نژاد و موسی‌زاده (Suleimannejad, & Musazadeh, 2012) و گوون (Guvon, 2009) همسو است. در کل می‌توان چنین عنوان کرد که ترویج مفاهیم کارآفرینی جامعیت نداشته و ناهمگونی آن‌ها در پودمان‌های کتاب کار و فناوری پایه نهم مشخص و بارز است؛ نارسایی موجود می‌تواند آثار و پیامدهای نامطلوبی همچون افزایش معضل بیکاری در دوران جوانی، عدم تشویق به مشاغل نو، عدم آماده‌سازی و بهره‌گیری از کارآفرینی برای تأمین معاش خود و خانواده، عدم ترقی جامعه، کاهش ثروت و به تبع آن انجام امور خیر و دستگیری از نیازمندان و عدم گسترش عدالت اجتماعی و اقتصادی برای طبقات مختلف جامعه را برای دانش‌آموزان به همراه داشته باشد. به‌منظور رفع نارسایی‌های موجود می‌توان راهکارهای زیر را به کار بست:

- رویکردی مبنایی و مشخص برای درس کار و فناوری به‌ویژه در پایه نهم به‌عنوان ابزاری برای تربیت کارآفرینان که راهنما و پشتوانه فعالیت‌های برنامه‌ریزان درسی و مؤلفان قرار گیرد، تدوین گردد و محتوای موجود مجدداً بازنویسی شود.

- شرط اساسی برای کارآفرین شدن، ابتدا خودباوری و سپس اعتمادبه‌نفس است، بنابراین باید این ویژگی‌ها را در محتوای کتاب درسی کار و فناوری پایه نهم تقویت نمود.

- Abedini, M, Mansouri, S, Asdenia, M, Younesi, S, (2014), The Place of Entrepreneurship Components in Elementary Textbooks, Proceedings of the first National Conference on Sustainable Development in Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Studies. Tehran: Center for sustainable development solutions [Persian].
- Ahmadpour Daryani, M, (2014), Entrepreneurship, definitions, theories, patterns, Tehran: Sako [Persian].
- Ahmad, G, Fazaeli Far, Z, (2013), Content Analysis of the Books of Vocational Training of Middle School Program Based on Entrepreneurship Components, Journal of Entrepreneurship Development, 6(1): 165-183 [Persian].
- Alinejad, M, Alinejad, M, Khuzini, M, (2013), Effect of designing a competency-based curriculum in the new book on work and technology on the entrepreneurial spirit of the 7th grade students from the viewpoint of teachers, Proceedings of the International Conference on Management, Challenges and Solutions. Shiraz: Islamic Azad University, Shiraz Branch [Persian].
- Anusha, K, Vijayalakshmi, K.V.L, Vijayan, N, (2015). A study on factors that influence decision to pursue entrepreneurship. International Journal of Social & Interdisciplinary Research, 24(3): 60-72.
- Arfaie, A, Mohammadi, R, Akbari, P, (2016), Presentation of Conceptual Model for Effective Factors in Creating the Success of Electronic Entrepreneurship (Case Study: Electronic Entrepreneurship Companies), Journal of Economic studies, financial management and accounting, 2(1-2): 28-38 [Persian].
- Azae, A, (2001), Extension and development of Shannon entropy method for data processing in content analysis, Journal of Human Sciences Al-Zahra University, 9(37-38): 1-18 [Persian].
- Byun, C, Sung, C, Park, J, Choi, D, (2018), A Study on the Effectiveness of Entrepreneurship Education Programs in Higher Education Institutions: A Case Study of Korean Graduate Programs, Journal of Open Innovation, 4(26): 1-14.
- Carlson, S, (1994), Entrepreneurship education for the multiple cognitive developmental levels of third graders: Differential impacts of three experience-based programs (Doctoral Dissertation, University of California, Los Angeles.
- Cotoi, E, bodoasca, T, catana, L, Cotoi, L, (2011), Entrepreneurship European development strategy in field of education, Journal of social and behavioral science. 5(15): 3490-3494.
- Davey, T, Plewa, C, Struwig, M, (2011), Entrepreneurship perceptions and career intentions of international students, Journal of Education & Training, 14(53): 335-352.
- Davidson, P, (2003), The domain of entrepreneurship research: some suggestions, In J.Katz & D. Shepherd (Eds), Advances in entrepreneurship, Journal of Firm emergence & growth, 2(6): 315-372.
- Dousti Haji Abadi, H, fathi vajargah, K, khorasani, A, (2017), Conceptualizing of workplace curriculum discourses; Neglected or emerging discourse, Journal of Research in Curriculum Planning, 14(1): 28-34 [Persian].
- Ghulam N, R, (2008), Graduate Entrepreneurship: intention, education and Training. Journal of education and Training, 2(7): 541-555.
- Güven, S (2009), New primary education course programmes and entrepreneurship, Journal of social and behavioral science, 1(1): 263-270.
- Hakim zadeh, R, Kiamanesh, A, Attaran, M, (2007), Content analysis of textbooks at lower secondary education in terms of Global issues related to curriculum, Journal of curriculum studies, 2(5): 27-54 [Persian].
- Haven, A, Candace, (2007), Entrepreneurship Education for Executive MBAs: The Case of a Caribbean Business School, Journal of Industry and Higher Education, 3(5): 305-317.
- Jafari Moghaddam, S, Fakharzadeh, A, (2011), Development of Entrepreneurial Attitude in School Textbooks (Case Study: Farsi Textbooks of Primary Level), Journal of Entrepreneurship Development, 3(11): 47-66 [Persian].
- Kickul, J, Gundry, L.K, Barbosa, S.D, Simms, S, (2010), One style does not fit all: the role of cognitive style in entrepreneurship education, International Journal of Entrepreneurship and Small Business, 9(1): 36-57.
- Klein, P, G, Bullock, J, B, (2006), Can Entrepreneurship Be Taught?, Journal of

- Agricultural & Applied Economics, 38(2): 1-19.
- Koopman, R, Hammer, M, Hakkert, A, (2013), Teaching teachers in effectual entrepreneurship. In: 2nd Effectuation conference, June 3rd & 4th, children.
- Kozalinska, I, (2013), Fundamental View of the Outcomes of Entrepreneurship Education, Journal of Social Science Research Network, 23(90): 1-29.
- Krueger, N. F, (2007), What lies beneath? The experiential essence of entrepreneurial thinking. Journal of Entrepreneurship Theory and Practice, 31(1): 123-138.
- Kuratko, D,F, (2005), The emergence of entrepreneurship education: Development, trends, and challenges. Entrepreneurship Theory and Practice, 29(5): 559-577.
- Hartog, J, M, Praag, V, Sluis, J, (2010), If you are so smart, why aren't you an entrepreneur? Returns to cognitive and social ability: Entrepreneurs versus employees, Journal of Economics & Management Strategy, 5(19): 947-989.
- Mazbouhi, S, Sharafi, M, Moghadam, M (2011), Entrepreneurship curriculum: objectives, content, teaching methods and evaluation, Journal of Innovation and creativity in humanities, 1(3): 97-136 [Persian].
- Miyanji, N, (2011), Attention to the attitude of the work culture in the textbooks of the secondary school branch of work and knowledge, master thesis, Faculty of Faculty of Psychology and Educational Sciences Al-Zahra University [Persian].
- Moghadam, M, (2011), Determining the Attention to Entrepreneurship Components in the Content of Public Textbooks and the Completion of the Skills of the Secondary School Knowledge, master thesis, Faculty of Humanities Shahed University [Persian].
- Olokundun, M, Iyiola, O, Ibidunni, E, Ogbari, M, Falola, H, Salau, O, Peter, F, Borishade, T, (2018), Data article on the effectiveness of entrepreneurship curriculum contents on entrepreneurial interest and knowledge of Nigerian university students, Journal of Data in Brief, 5(18): 60-65.
- Penaluna, A, (2018), Enterprise and Entrepreneurship Education, QAA Enterprise and Entrepreneurship Review.
- Potter, J, (2008), Entrepreneurship and Higher Education: Future Policy Directions. OECD Education & skills, 5(18): 313-335.
- Rezaei, M, Marzoghi, R, (2018), An Evaluation of Entrepreneurship Components in the Experienced Curriculum from Perspective of Undergraduate: Case Study at the Kabul University, Journal of Research in Curriculum Planning, 15(3): 50-61 [Persian].
- Roshan, M, Seifi, L, Abdollahi, B, Nokani, J, Banijamali, Z, (2015), The Relationship between the Teachers' Entrepreneurial Training (objectives, content, necessity, method and context of training) and the High school Students' Entrepreneurship Spirit, Journal of of New Thoughts on Education, 11(1): 151-179 [Persian].
- Rajput, P.K, Srivastava, R.K, Dhulia, U, (2015), Under graduate students attitude towards Entrepreneurship- an earnest need to study. American reaserch thoughts, 1(6): 1717-1722.
- Ringgaard, K, (2014), Curriculum Innovation and Entrepreneurship, Copenhagen: Copenhagen Business Academy.
- Sabzeh, B, (2015), Designing a Model for Entrepreneurship Curriculum for Preschool Children and Its Evaluation due to the Viewpoint of Specialists in curriculum, Entrepreneurship and Educators, Journal of Pre-school and primary school studies, 1(1): 113-140 [Persian].
- Scott, W, (2011). Financial accounting theory. Translation by Ali Parsaeen. Tehran: Terme Publishing [Persian].
- Shanon, G, G, Harris, M, L. Barber, D, (2009), An Attitude Approach to the Prediction of Entrepreneurship on Student at Institution of Higher Learning in Malaysia, International Journal of Business and Management, 1(4): 129-135.
- Sobhaninejad, M, Moghadam, M, (2013), Content Analysis of Entrepreneurship Components In General and Complete Skills Textbooks of Kar & Danesh high schools in Academic Year 1389-1390, Journal Of Educational Leadership & Administration, 7(1): 55-79 [Persian].
- Solomon, G, (2008), Entrepreneurship education in the united states. Journal of Education & skills. 5(18): 95-118.
- Soner, A, (2017), The Views of Class Teachers on Acquisition of Entrepreneurship Ability,

- Journal of Education and Training Studies, 5(8): 51-61.
- Suleimannejad, A, Musazadeh, N, (2012), Investigating the Reflection of the Entrepreneurship Components in the Content of the Educational Books - The Profession and the Fan of the guidance course in the academic year 2012, Proceedings of the Conference on Entrepreneurship and Knowledge Based Business Management. Mazandaran: Mazandaran University.
- Taheri, A, Jahromi, S, Torabi, (2010), Investigating the relationship between organizational entrepreneurship and creativity in vocational education organization of Gachsaran city, Journal of New Approach to Educational Management, 1(4): 45-61 [Persian].
- Vahedi, M, Seif Naraghi, M, Naderi, E, (2016), Effectiveness of Entrepreneurship training in the Course of Work and Technology in Iran based on Entrepreneurship Teaching Model of NFTE, Journal of New Thoughts on Education, 12(3): 127-142 [Persian].
- Valliere, D, (2015), An Effectvation Measure of Entrepreneurial Intent, Journal of social and behavioral science, (169): 131-142.
- Waltz, C, F, Strickland, O, L, Lenz, E, (2010), Measurement in Nursing and Health Research, Springer Publishing Co.